
DÜNYA SAVAŞI PROVASININ BÖLGESEL YANSIMALARI

10.04.2018

Dünya Bülteni (09 Nisan 2018)

İbrahim Ali/Bakü

Sosyalist blokun çökmesi sonucunda dünyanın yeniden dizayn edilmesi ve sınırların belirlenmesi süreci başlatıldı. Ancak bu sürecin tamamlandığı iddia edilemez. Sürecin tamamlanması için yeni bir dünya savaşının çıkması ya da küresel güçlerin iç sorunlar sonrasında bölünmesi gerekiyor. Hatırlanacağı üzere SSCB sonrasında Rusya da bölünme sürecine girmiş ancak ABD merkezli Batılı güçler buna müsaade etmemişti. Yüz milyarlarca dolar Boris Yeltsin yönetimine aktarılmış ve Rusya bölünmeden kurtarılmıştı. 1991 sonrası Birinci Çeçen Harbi ve Putinin başkanlığa getirilmesinden sonra başlatılan İkinci Çeçen Savaşı bu açıdan değerlendirilmeli.

İkinci Çeçen Savaşının Kuzey Kafkasya savaşına dönüştürülmesi için hem Rusya içerisindeki Merkez karşıtı güçler hem de yabancı merkezler büyük çaba sarf etse de başarılı olunamadı. Kuzey Kafkasyada yaşanan iç savaşın devam ettiği süre zarfında Kremlin Sarayı öncelikli olarak eski SSCB ülkelerini kaybetmemek için önemli hamlelerde bulunuyor ve yönetsel değişimlerde aktif bir şekilde rol alıyordu. Ancak özellikle de ekonomik nedenlerden Rusya cazibesini kaybetmiş durumdaydı. Her ne kadar eski SSCB ülkeleri askeri ve siyasi gücü nedeniyle Kremlin Sarayının yanında yer almış gibi gözükse de Rusyadan bağımlılıklarını sonlandırma adına girişimlerde bulunuyordu. Bu gibi girişimler sonucunda Orta Asya cumhuriyetleri Çin ile önemli ölçüde yakınlaşmış oldu. Henüz Çin ile sorun yaşamak istemeyen Rusya bunu kabullenmek zorunda kaldı. Burada altının önemli çizilmesi gereken bir konunun belirtilmesinde fayda var. Rus askeri analistler ve milliyetçi kesimler tarafından haklı olarak ülkenin geleceği açısından Pekin yönetimi büyük tehlike olarak görülüyor. Avrupa ülkeleri hiçbir zaman Kremlin Sarayı için ciddi güvenlik sorunu olarak görülmedi. Hatta en zayıf döneminde dahi Boris Yeltsin Avrupanın güvenliği bizden sorulur diye - İstanbul zirvesinde - tehditte bulunmuş ve konuşmasını yarıda keserek masayı terk etmişti.

Hem Rusya hem de dünyanın geleceği açısından Çinin büyük bir rol alacağı kesin bir dille çeşitli düşünce merkezleri tarafından gündeme taşınıyor. Özellikle de Rusyada önemli bir siyasi ve bilimsel birikime sahip aydınlar Pekin yönetiminin sessizce sınır bölgelerine yerleştiğini yüksek bir sesle gündeme taşımak için yoğun çaba sarf ediyor. Ancak şu anda dikkatler bölgesel çatışmaların yaşandığı devletlere çevrilmiş ve Rusya, Türkiye, İran iş birliğinin askeri ittifaka dönüşebileceğine dair beklentiler artmaya başlamış bulunuyor. Böyle bir ittifakın gerçekleşmesi hem Orta Doğu haritasının yeniden şekilleneceği hem de eski SSCB ülkelerinin kaderi açısından büyük bir öneme sahip.

Azerbaycanın Rusyadan kurtulma çabaları

Her ne kadar Kremlin Sarayının açık destek vermesi sonucunda iktidara gelmesine ve bu desteğin devam etmesi ile beraber 25 yıldır devam eden yönetimine rağmen Aliyev hükümeti ülkenin Rusyadan gerçek manada bağımsızlığına kavuşabilmesi için önemli ekonomik hamlelerde bulundu. Bakü-Ceyhan petrol hattı projesine Bakü-Tiflis-Erzurum doğalgaz hattı projesinin de ilave edilmesi sonrasında ise Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattının da kullanıma açılması, önemli bir bağımsızlaşma çabası olarak görülebilir. İran Devlet Başkanı Hasan Ruhaninin birkaç hafta önce gerçekleştirdiği Bakü ziyaretinde Astara-Reşt demiryolu hattının çekilmesi konusunda da anlaşma sağlanması Azerbaycanın bölgesel öneminin daha da artması anlamına geliyor. Ayrıca bu anlaşma Hazarın bölünmesi konusunda da Hazar havzası ülkeleri ile anlaşmanın da imzalanacağına dair beklentileri artırmış oldu.

11 Nisan sonrası

Uluslararası alanda önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemde Azerbaycanda yapılacak 11 Nisan başkanlık seçimlerinden sonra yaşanabilecek muhtemel gelişmeler siyasi analistler tarafından masaya yatırılıyor. Rusyanın Türkiye ile yaklaşmasına rağmen Azerbaycan açısından tehdit olma olasılığının azaldığı söylenemez. Nitekim zaman zaman aşırı milliyetçi kimliğinin yanı sıra Türk düşmanı olarak da bilinen Jirinovskinin açıklamaları ile Kremlin Sarayı mesaj vermeye devam ediyor. Jirinovski son açıklamalarının birinde Azerbaycanın yanı sıra Tacikistanın da kısa süre zarfında Rusya tarafından işgal olunacağına dair önemli bir iddiada bulunmuştu.

Gerçek bir Çin tehdidine, ABD-İsrail-Suudi Arabistan ittifakına karşı yürütülecek olan muhtemel savaşa rağmen hala Rusyanın ikinci en büyük filosunun kısa bir süre önce Hazarda inşa edildiği unutulmamalı. Bunun yanı sıra Kuzey Kafkasyaya on binlerle zırhlı aracın sevk edildiği de bilinen başka bir gerçek. Rusyanın sadece Kuzey Kafkasyada beklenebilen bir direniş hareketi ya da Güney Kafkasya ülkeleri Azerbaycan ve Gürcistanın işgali için böyle bir askeri hazırlık içerisinde olduğu düşünülemez. Vladimir Putin gücünün yettiği bölgelere askeri müdahaleden geri durmayacağını Ukrayna örneğinde bariz bir şekilde göstermiş oldu. İran ve Türkiye ile yapılan ittifak bir anda bu ülkelere askeri müdahale ile sonuçlanabilir. Şayet Rusya kendisinde bu gücü görürse kesinlikle tereddüt etmeyecek ve 21. yüzyılın en büyük stratejik hamlesine girişebilecek.

<http://www.dunyabulteni.net/haber-analiz/420008/dunya-savasi-provasinin-bolgesel-yansimalari>

Kaynak/Source: